

گزارش:

پیشنهاد ثبت اثر در فهرست آثار ملی

مسجد جامع اوز

تهیه کننده گزارش : رضا نوروزی

۱ - موقعیت طبیعی :

این بنا در شهر اوز که یکی از شهرهای کوچک جنوب استان فارس می باشد واقع شده است. شهر اوز از توابع شهرستان لار بوده که دارای آب و هوایی گرم است. میزان بارش سالیانه آن کم و مردم عمدتاً از آب ذخیره شده در آب انبارها استفاده می کرده اند. در این منطقه به علت کم آبی، کشاورزی رونق چندانی ندارد و عمده اهالی به تجارت مشغول می باشند و ارتباط آنها با کشورهای حوزه خلیج فارس تنگاتنگ است.

۲ - موقعیت فعلی :

مسجد جامع اوز در یکی از محله های قدیمی شهر اوز بنام لرد مبری واقع شده است. خیابان جدید طاهری در جنوب مسجد قرار گرفته است.

۳ - تاریخچه بنا :

تاریخچه احداث بنا با توجه به کتیبه موجود مربوط به سال ۱۱۹۲ هجری می باشد که در سال ۱۳۰۳ هجری نوسازی گردیده است. بر روی یک لوح چوبی در سال ۱۳۹۱ بر روی منبر چوبی مسجد نصب گردیده است. متن لوح چوبی بدین شرح است.

در زمان وحید عصر و زمان	حاجی احمد پیر علوم خیر	گشت تعمیر باب از اوقاف
عالم آن حسین حاجی امیر	شد بسی وکیل بیست...	امر مذکوره انظام پذیر
بر محمد امین غرق گناه	مستحق کرامت از تقصیر	عمل احمد بن ابراهیم
صاحب صنعت از قلیل و کثیر	تاریخ آن ز بعد چهار	از هزار و صد و نود سریر

۱۱۹۲ قمری

همچنین کتیبه بازسازی بنا مربوط به سال ۱۳۰۴ هجری در سمت راست محراب بر روی دیوار مسجد نصب گردیده است.

۴ - مشخصات بنا :

این مسجد در حال حاضر دارای دو دوره معماری است. یکی بخش قدیمی مسجد که شبستانی است ستوندار با ۲۲ ستون گرد در چهار ردیف شش تایی که در امتداد آنها بر روی دیوارهای شرقی، غربی و جنوبی نیم ستونهای تعبیه شده است. مصالح بنای قدیمی عمدتاً خشت است و در پوشش از چوب نیز استفاده شده است. در دیوارهای مسجد قدیمی در حد فاصل جرزهایی که نیم ستونها بر روی آن واقع شده یک درب تعبیه گردیده است. در ضلع شرقی چهار ورودی بزرگ و یک ورودی کوچک دارد که به یک فضای کوچک با سه ستون راه می‌یابد.

ضلع جنوبی با چهار ورودی به بخش کوچک توسعه یافته مسجد راه می‌یابد. در دیوار ضلع غربی در مرکز، محراب بصورت تورفتگی کاملاً مشخص است که این تورفتگی در خارج بنا بیرون آمده و دیوار را از یکنواختی بیرون آورده است. در دیوارهای دو طرف محراب سه پنجره تعبیه گردیده است. ستونها در حدود ۷۰ م. قطر و ارتفاع آنها به ۱۷۰ م. می‌رسد. پایه ستونها چهارگوش می‌باشد و پاکار طاقها دارای گچ‌بری ساده تزئینی است. پوشش سقف بصورت مسطح بوده، تیرهای چوبی اصلی و چوبهای نازکی که حد فاصل بین تیرهای اصلی را پر نموده است. قسمت شمالی بنا بصورت باز به فضای توسعه یافته ستوندار جدید راه می‌یابد این بخش توسعه جدید دارای ۱۰ ستون است و به صحن شمالی جدید که یک محراب نیز در آن تعبیه شده ارتباط می‌یابد.

این مسجد همچنین یک زیرزمین دارد که جهت استفاده نمازگزاران در زمستان ساخته شده است این زیرزمین دارای ۹ جرز قطور چهارگوش است که در ردیف وسط به علت نیاز به تحمل بار جرزها قطورتر و طاق آن بصورت جناغی است. پوشش دو طرف جرزها مسطح است. در این زیرزمین همچنین هواکشهایی جهت تهویه هوا تعبیه شده است.

۵ - نوع بهره‌برداری و خصوصیات بارز بنا:

این بنا در حال حاضر دارای کاربری مذهبی است و از آن بعنوان مسجد استفاده می‌شود.

۶- عوامل تزئین شده و نوع آنها :

این بنا دارای تزئینات ساده‌ای است. استفاده از گچ بریهای قالبی در بالای ستونها و طاقهای زده شده بر روی ستونهای گرد، طرح چوبی سفید که در عین کاربردی بودن تزئینی نیز می‌باشد. بر روی مناره قدیمی بصورت محدود از کاشی قبروزه‌ای استفاده شده. نمای بنا در حال حاضر آجر سه سانتی تزئینی کار شده و بر روی مناره جدید نیز کاشی بکار رفته است.

۷- نوع مالکیت بنا و مشخصات ثبت آن در ردیف آثار تاریخی

بنا دارای مالکیت عمومی است و تاکنون در فهرست آثار ملی به ثبت نرسیده است.

۸- اقدامات انجام شده در مورد بنا با ذکر مشخصات :

تهیه گزارش ثبتی، عکس، نقشه.

۹- توضیح ضروری و اختصاصی بنا :

باتوجه به اینکه اهالی محل مردمانی هستند که از نظر مالی در امور مربوطه به شهر خود مشارکت می‌نمایند، این مشارکت باید به گونه‌ای هدایت شود که در جهت حفظ ارزشهای تاریخی باشد. تعمیرات می‌بایستی با اصالت بنا هماهنگ شود و از ایجاد الحاقات و انجام تعمیرات ناهمگون با بنا خودداری شود.

اشاره به اقداماتی که در دوره‌های گذشته روی بنا انجام شده است.

۱ - توسعه و یا تعمیرات دخل و تصرف انجام شده تا کنون :

در این بنا بدلیل عدم نظارت میراث فرهنگی تعمیرات ناهمگونی صورت گرفته است و بخشهایی نیز به بنا الحاق گردیده، نمای خارجی بنا بطور کامل آجر نما شده است. روی ستونهای بنا رنگ شده است. پای ستونها ازاره‌های موزائیکی ایجاد شده و کف بنا با موزائیک فرش شده است.

در بخش شمالی یک شبستان ستوندار جدید در دو طبقه احداث شده که جلو آن یک صحن باز با محرابی در غرب ساخته شده است. بخش جنوبی نیز یک فضای کوچکتر به مسجد اضافه شده است. در بعضی از قسمتها از دریهای آهنی استفاده شده است. تأسیسات بنا شامل برق، آب و کولر گازی می‌باشد.

مسجد جامع اوز - نمای غربی قبل از آبرکاری

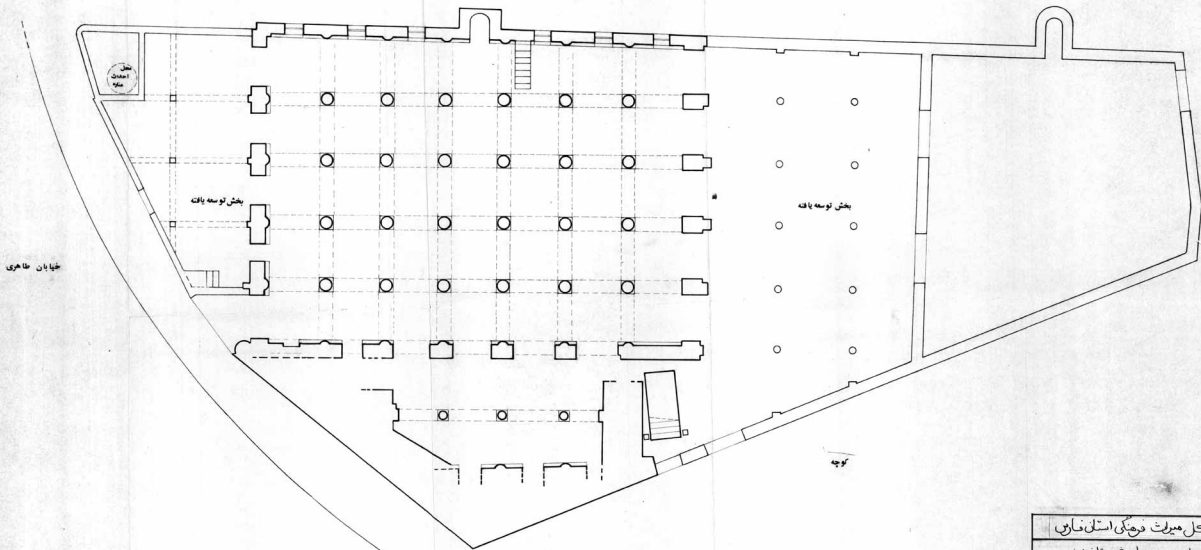

مسجد جامع اوز - زاویه جنوب غربی، مناره، ناسازی جدید

محلله فردا ایران

نویس

خیابان طاهری

آزاد کل میرات فرعی استان فارس	
موضوع: پلان معدوم شهستان اوز	
نقشه - محکم	ردیف پلا ۱۱۱
توسیم - ششگونی	تاریخ: مرداد ۳۸
مقیاس 1/100	شماره ۲۳۸-۱۲